

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक २१ मार्च, २०२२ / फाल्गुन ३०, १९४३ (शके)

(१) उद्योग, खनिकर्म, मराठी भाषा मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) ऊर्जा मंत्री		
(३) इतर मागास बहुजन कल्याण, खार जमिनी विकास, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन मंत्री		
(४) आदिवासी विकास मंत्री		
(५) सहकार, पणन मंत्री		
(६) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - २७

अनुदानित मागासवर्गीय वसतिगृहातील अंशकालिन पदवीधर अधिकांना शासन सेवेत सामावून घेण्याबाबत

(१) * ४१४१३ श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागांतर्गत चालविल्या जाणा-या अनुदानित मागासवर्गीय वसतिगृहात काम करणा-या अंशकालिन पदवीधर आणि पदवीधारक (बी.एड) अधिकांना शासन सेवेत सामावून घेण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, यांच्याकडे दिनांक २१ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुसार अधिकांना शासन सेवेत सामावून घेण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) अनुदानित वसतिगृहातील अधिका हे पद मानधन तत्वावर मंजूर असल्याने त्यांना शासन सेवेत सामावून घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मागासवर्गीय विद्यार्थी मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेपासून वंचित असल्याबाबत

(२) * ४१९५७ श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयीन उच्च शिक्षण घेण्यासाठी व विद्यार्थ्यांचे गळतीचे प्रमाण कमी होण्याकरिता मॅट्रिकोत्तर शिक्षण शिष्यवृत्ती योजना सुरु करण्यात आली असून केंद्र शासन व राज्य शासनाच्यावतीने सदर शिष्यवृत्ती योजनेकरिता मोठ्या प्रमाणात निधीची तरतूद केली जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१७ ते २०२१ या कालावधीत केंद्र आणि राज्य शासनाकडून प्राप्त झालेल्या निधीतून ८८१ कोटी रुपये अखर्चित राहिल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेसाठी प्राप्त तरतूदी पैकी आठशे कोटीहून अधिक निधी अखर्चित असतानाही अद्यापही हजारो विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीच्या लाभापासून वंचित राहावे लागत असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मोठ्या प्रमाणावर शिष्यवृत्तीचा अखर्चित निधी उपलब्ध असतानाही मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळाला नाही याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले तदनुषंगाने शिष्यवृत्तीच्या लाभापासून वंचित ठेवणाऱ्या संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) असल्यास, राज्यातील मॅट्रिकेत्तर शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रलंबित शिष्यवृत्तीची रक्कम देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विजय वडेटीवार : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात इमाव, विजाभज व विमाप्र या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना प्रलंबित शिष्यवृत्ती / फ्रिशिपसाठी अर्थसंकल्पित असलेला १०० टक्के निधी (रु.१४६४ कोटी) महाडिबीटी प्रणालीवर वितरीत करण्यात आला आहे. सद्यस्थितीत सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षातील रु. ५३० कोटी शिष्यवृत्ती/फ्रिशिप प्रलंबित आहे. तसेच सन २०२१-२२ चे हिवाळी अधिवेशनात रुपये १२६० कोटी पुरवणी मागणी मंजूर झाली असून निधी वितरणाची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औसा व निलंगा (जि.लातूर) तालुक्यातील महावितरण
उपकेद्रांची क्षमता वाढ करण्याबाबत**

(३) * ४३५६६ श्री.अभिमन्यु पवार (औसा), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर), श्री.राहूल कुल (दोंड) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औसा व निलंगा (जि.लातूर) तालुक्यातील महावितरण विभागाच्या उप केंद्राच्या परिसरातील शेतकऱ्यांच्या शेतीपंपास कमी दाबाने विद्युत पुरवठा होत असून तेथील वाहिन्यांवर अतिभार निर्माण झाल्याने विद्युतपंप सुरळीत चालत नाहीत तसेच गावांना एक दिवसाआड विद्युत पुरवठा होत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर उपकेंद्राची क्षमता वाढ करण्याच्या कामास मंजूरी देऊन काम त्वरित करण्याबाबत औसा विधानसभा येथील स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी सन २०२१ मध्ये ऊर्जा मंत्री यांच्याकडे निवेदनाद्वारे तसेच दिनांक ११ डिसेंबर, २०२१ रोजी मा.उपमुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हाधिकारी, लातूर येथे झालेल्या जिल्हा नियोजन समितीच्या आढावा बैठकीत कृषी ऊर्जा धोरण, २०२० अंतर्गत निधीतून मंजूरी देण्याबाबत मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने उपकेंद्राचे काम करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

लोकप्रतिनिधींकडून अशा आशयाचे पत्र महावितरण कंपनीस प्राप्त झाले आहे.

(३) औसा व निलंगा तालुक्यातील वीज ग्राहकांना योग्य दाबाने गुणवत्तापूर्वक अखंडित वीजपुरवठा करणे शक्य व्हावे यासाठी कृषीपंप वीज जोडणी धोरण-२०२० अंतर्गत मौजे माळुंब्रा येथे ३३/११ के. व्ही. ५ एमव्हीए क्षमतेचे नवीन उपकेंद्र तसेच सुधारीत वितरण क्षेत्र (RDSS) योजनेअंतर्गत तीन नवीन ३३/११ के. व्ही., ५ एमव्हीए क्षमतेची उपकेंद्रे आणि एकूण पाच ३३/११ के. व्ही. उपकेंद्रामध्ये अतिरिक्त ५ एमव्हीएचे रोहित्र उभारणे व एक उच्चदाब रोहित्र क्षमतावाढ करण्याबाबतचे तांत्रिक प्रस्ताव प्रस्तावित करण्यात आले आहेत. सुधारीत वितरण क्षेत्र (RDSS) योजनेस मान्यता मिळाल्यानंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार सदर कामे प्राधान्याने हाती घेण्यात येतील.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पांढरकवडा आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालयातील
कर्मचाऱ्यांनी लाच मागितल्याबाबत**

(४) * ४३८४० श्री.नामदेव ससाने (उमरखेड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चांदापूर (जि.यवतमाळ) शाळेच्या सहा कर्मचाऱ्यांची मा. न्यायालयाच्या आदेशावरून मंजूर झालेली १ कोटी २७ लाख रुपयांची देयके काढून देण्यासाठी पांढरकवडा आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालयातील दोन कर्मचाऱ्यांनी २० लाख रुपयांची लाच मागितल्याचे दिनांक १ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय निष्पन्न झाले, तदनुषंगाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे नाही.

(२) दि.०१.०२.२०२२ रोजीच्या सुमारास अशी घटना घडली नसल्याने कार्यवाहीचा प्रश्न उद्भवत नाही. तथापि, सन २०१९ मधील निनावी तक्रारीच्या अनुषंगाने प्रस्तुत प्रकरणाची चौकशी करण्याकरिता अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्या दि.११.०२.२०१९ च्या पत्रान्वये श्री.प्रविण इंगळे, सहायक आयुक्त (लेखा) (समितीप्रमुख), श्री.गजानन गणबावले, सहायक आयुक्त (शिक्षण) (सदस्य सचिव), अपर आयुक्त कार्यालय, आदिवासी विकास, अमरावती व कनिष्ठ लिपीक, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पांढरकवडा यांचा समावेश असलेली चौकशी समिती गठीत करण्यात आली होती. प्रस्तुत प्रकरणी सदरील समितीने पुढीलप्रमाणे निष्कर्ष दिले होते.

i) सदर प्रकरणी कोणतीही लेखी तक्रार प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पांढरकवडा यांच्याकडे प्राप्त न झाल्याचे निर्देशनास आले.

ii) सदर प्रकरणाशी संबंधित प्रकल्प कार्यालयातील तसेच अनुदानित आश्रमशाळेतील संबंधित अधिकारी / कर्मचारी यांच्या बयानावरून आर्थिक

बाबीसंदर्भात कोणताही व्यवहार/मागणी/लेखी व तोंडी तक्रार करण्यात आली नसल्याचे निदर्शनास आले. तसेच संबंधित कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या वेतन देयकाच्या सर्व रकमा थकबाकीसह यापूर्वीच अदा करण्यात आल्या होत्या.

iii) सदर प्रकरणी चौकशी समितीस तक्रारीच्या अनुषंगाने काहीही माहिती प्राप्त न झाल्याने प्रकरण दफ्तरी दाखल करण्याची शिफारस चौकशी समितीने केली होती.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी वसतिगृहे बंद असल्याबाबत

(५) * ४२४८१ श्री.मंगेश चव्हाण (चाळीसगाव) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोरोनाचा प्रादुर्भाव कमी होताच विविध क्षेत्र सुरु करण्यात आली असून सामाजिक न्याय विभागांतर्गत प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी असलेली वसतिगृहे अद्यापही बंद असल्याचे दिनांक १३ सप्टेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वसतिगृहांमधील विविध कामांची कंत्राटे देखील यापूर्वीच संपली असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वसतिगृहे सुरु करण्यासंदर्भात शासनाला तसा प्रस्ताव पाठविण्यात आला असून लवकरच वसतिगृहे सुरु होतील असे सामाजिक न्याय विभागाचे आयुक्त यांनी सांगितले असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार वसतिगृहे सुरु करण्यासंदर्भात माहे ऑगस्ट, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान पाठविण्यात आलेल्या प्रस्तावावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे. मुलांचे शासकीय वसतिगृह, रत्नागिरी या वसतिगृहाची इमारत वापरण्यास अयोग्य असल्याने तसेच, पुणे विभागातील १० व औरंगाबाद विभागातील ५ वसतिगृहांच्या इमारती स्थानिक प्रशासनाच्या ताब्यात असल्याने राज्यातील एकूण १६ वसतिगृहे सद्यस्थितीत बंद आहेत.

(२) होय, भोजन ठेक्याबाबतची ई-निविदा प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांसाठी स्थानिक स्तरावर भोजनाची व्यवस्था करण्याच्या सूचना आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण यांना दिलेल्या आहेत.

(३) होय.

(४) दिनांक ०१ ऑक्टोबर, २०२१ च्या शासन पत्रान्वये दिनांक ०४ ऑक्टोबर, २०२१ पासून विभागांतर्गत वसतिगृहे सुरु करण्याबाबत आयुक्त, समाज कल्याण यांना कळविण्यात आले आहे. त्यानुसार आयुक्तालयाने सर्व प्रादेशिक उपायुक्त व सहाय्यक आयुक्त यांना वसतिगृहे सुरु करण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उरण, पनवेल, पेण (जि.रायगड) तालुक्यातील महामुंबई सेझ कंपनीने
शेतकऱ्यांकडून प्रकल्पाकरीता संपादित केलेल्या
जमिनी शेतकऱ्यांना परत करण्याबाबत**

(६) * ४२२३७ श्री.सुनील राणे (बोरीवली) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महामुंबई सेझ कंपनीने उरण, पेण व पनवेल तालुक्यातील १०००० हेक्टर जमिनीवर महामुंबई सेझ प्रकल्प उभारण्याची घोषणा करून यासाठी शासनातर्फे महामुंबई सेझ कंपनीने सन २००५ मध्ये उरण, पनवेल व पेण तालुक्यातील शेतकऱ्यांच्या सुमारे साडेतीन हजार एकर जमिनी, मिळकती संपादन करून जमिनी परस्पर स्वतःच्या नावावर करून घेतल्या असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जमिनी संपादीत करून १५ वर्षांचा कालावधी उलटूनही सदर सेझ प्रकल्प अस्तित्वात न आल्याने संपादीत केलेली जमीन शेतकऱ्यांना परत करावी अशी मागणी श्री. दत्तात्रेय नवाळे, प्रकल्पग्रस्त शेतकरी सामाजिक विकास संघटनेचे अध्यक्ष अरुण पाटील, श्रीमती वृषाली पाटील यांनी रायगड जिल्हाधिकार्यांकडे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विकास आयुक्त उद्योग यांनी त्यांचे दिनांक १६ जून, २००५ रोजीच्या आदेशानुसार खरेदी केलेल्या जमिनी, मिळकतीचा पंधरा वर्षांमध्ये वापर न केल्यास अथवा त्या जमिनीवर प्रकल्प उभा न केल्यास संबंधित शेतकऱ्यांनी मागणी केल्यास त्या जमीन संबंधित शेतकऱ्यांना मूळ किंमतीला परत करावे लागतील असे अध्यादेशात नमूद केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार प्रकल्पासाठी संपादीत केलेली जमीन शेतकऱ्यांना परत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) महामुंबई विशेष आर्थिक क्षेत्र लि. मुंबई यांना मुंबई कुळ वहिवाट व शेत जमिन अधिनियम, १९४८ (सुधारणा १९९४) मधील कलम ६३(१)A(II)मधील तरतुदीनुसार विकास आयुक्त (उद्योग) यांच्या दिनांक ०८/०८/२००३ व दिनांक १६/०६/२००५ च्या आदेशान्वये ११६६०.०१ हेक्टर शेत जमीन खरेदी करण्यास तत्त्वतः मान्यता देण्यात आली आहे.

रायगड जिल्हयातील उरण, पेण व पनवेल तालुक्यांतील ४५ गावांतील ८२५७-७९-३५ हे.आर जमीन एसईझेडकरीता संपादन करणेकामी भूसंपादन अधिनियम १८९४ मधील कलम ४ प्रमाणे प्राथमिक अधिसूचना सन २००६ मध्ये शासनाच्या राजपत्रामध्ये प्रसिध्द झाली होती. त्यानंतर सन २००७ मध्ये ८१३४-९७-९१ हे.आर. जमिनीकरीता कलम ६ ची अधिसूचना सन २००७ मध्ये महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाली होती.

वरील जमिनीपैकी एकूण ३११३ प्रकरणी भूसंपादन अधिनियम कलम ११(२) प्रमाणे संमतीदर्शक निवाडे जाहीर होऊन त्या निवाड्याद्वारे १५०४-९१-३४ हे.आर जमीन संपादन करण्यात आलेली आहे व त्या जमिनीचा ताबा महामुंबई

सेझ कडे देण्यात आलेला आहे. उर्वरीत जमीन भूसंपादनाच्या प्रक्रियेतून वगळण्यात आलेली आहे.

महसूल व वन विभागाचे दि. १८/०२/२०११ च्या पत्रान्वये संमती निवाडे झालेले क्षेत्र वगळता उर्वरीत क्षेत्रातील गाव नमूने ७/१२ मधील इतर हक्कातील भूसंपादनाचे शिरे काढून टाकण्याबाबतचे आदेश विभागीय आयुक्त कोकण व जिल्हाधिकारी, रायगड अलिबाग यांना दिले होते. त्यानुषंगाने तहसीलदार, पेण यांनी ७ गावातील एकूण २६२.१६.९१ हे.आर. क्षेत्राच्या ७/१२ वरील इतर हक्काचे शिरे कमी केले व उर्वरीत १७ गावांचे ७/१२ वर नोंदी न ठेवल्याने इतर हक्कातील शिरे कमी करण्याचा प्रश्न उद्भवला नाही. तसेच उरण तालुक्यातील २० गावातील ३५९३.६७.६२ हे.आर. इतक्या क्षेत्राच्या ७/१२ वरील इतर हक्कातील शिरे कमी करण्यात आले आहेत. तसेच पनवेल तालुक्यातील एका गावाचे ९६.६९.२० हे.आर. क्षेत्राच्या ७/१२ वरील इतर हक्कातील शिरे कमी करण्यात आले.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३), (४) व (५) रायगड जिल्ह्यातील मुंबई बहुउद्देशीय सेझ विकसित करण्याकरिता केंद्र शासनाने दिनांक ०८/०८/२००३ रोजी तत्वतः मंजूरी दिल्यानंतर पाच वेळा मुदतवाढ देऊनसुद्धा तसेच १५ वर्षांपेक्षा अधिक कालावधी होवून देखील महामुंबई सेझ कंपनीमार्फत विशेष आर्थिक क्षेत्र विकसित झालेले नाही. ही बाब विचारात घेता, ज्या शेतकऱ्यांच्या जमिनी सदर विशेष आर्थिक क्षेत्राकरीता खरेदी केल्या आहेत, अशा प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांनी जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्याकडे मुंबई कुळवहिवाट व शेत जमीन अधिनियम, १९४८ (सुधारणा १९९४) च्या कलम ६३ (१) (अ) मधील तरतूदीनुसार त्यांच्या जमिनी मूळ किंमतीला परत करण्याबाबत विनंती केली आहे. संबंधित प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांकडून प्राप्त झालेल्या निवेदनावर सुनावणीची प्रक्रीया जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्या स्तरावर सुरु आहे.

**शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील आदिवासी पाडयांसाठी मुलभूत
सोयी-सुविधा उपलब्ध करण्याबाबत**

(७) * ४११६१ श्री.दौलत दरोडा (शहापूर), श्री.विनोद निकोले (डहाणू), श्री.राजेश रघुनाथ पाटील (बोईसर), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर (जि. ठाणे) तालुक्यातील बोरशेती, पोढ्याचा पाडा, लोभीपाडा, साकडगाव, तळ्याची वाडी, अर्धई ठाकूरपाडा, वेहलॉडे-सापटेपाडा, अतोंडी-तईचीवाडी, टेंभा-आंबिवली, कोठारी-वेढा, फुगाळे-वरसवाडी, अजनूप-दापूरमाळ, शिरोळ-सावरकूट, उंब्रई-कातकरी वस्ती तसेच बारोळा-दहिगाव ग्रामपंचायतील कांडोळपोई, तुंबडेपाडा, तळवाडा, सिसवली या गावपाडयातील ग्रामस्थ रस्त्याअभावी आरोग्य, शिक्षण व रोजगार आदी सोयी-सुविधां पासून वंचित राहिल्याने अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत असून अनेक आंदोलने करून लोकप्रतिनिधींनी निवेदन देउनही कोणतीच कार्यवाही होत नसल्याने दिनांक २४ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास तीव्र आंदोलन केले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाच्या एकूण अर्थसंकल्पातील ९ टक्केच निधी हा आदिवासी विकास विभागाच्या योजनासाठी खर्च करणे बंधनकारक असताना, अधिकाऱ्यांनी यांच्या जाणीवपूर्वक कलेल्या दुर्लक्षामुळे सदरहू निधीचा योग्य प्रकारे वापर न होता, मोठ्या प्रमाणावर या निधीत गैरव्यवहार होत असल्याने रस्ते निर्माण करणे गरजेचे असतानाही त्याकडे दुर्लक्ष होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शहापूर तालुक्यातील गाव-पाडयांतील रस्ते तयार करून ते मुख्य रस्त्यांना जोडण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१), (२) व (३) आदिवासी विकास विभागाकडून आदिवासी उपयोजनेतर्गत करण्यात येणारी रस्त्यांची कामे ही सार्वजनिक बांधकाम विभाग, ग्रामविकास विभाग यांसारख्या विभागांच्या योजनांसाठी पुरक स्वरूपाची योजना

असल्याने या विभागामार्फत आदिवासी भागातील रस्त्यांना मर्यादीत स्वरूपात निधी देण्यात येतो.

सन २०२१-२२ या वित्तीय वर्षामध्ये ५०५४, ५११७ या लेखाशिर्षांतर्गत शहापूर तालुक्यातील रु. ८.३० कोटी इतक्या रुपयांच्या २३ रस्त्यांच्या कामांना तसेच ३०५४, २७२२ या लेखाशिर्षांतर्गत रु. १.८० कोटी इतक्या रुपयांच्या १६ रस्त्यांच्या कामांना मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गंगाखेड (जि.परभणी) तालुक्यातील पुनर्वसित गावांमध्ये
विविध विकास योजना राबविण्याबाबत**

(८) * ४०५८८ श्री.रत्नाकर गुट्टे (गंगाखेड) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे निळा, महागाव, पेनुर, आलेगाव, कंठेश्वर, कानखेडा, सुकी, पुयणी, कापसी, दुटका, भोगाव (ता.गंगाखेड, जि.परभणी) या गावांचे पुनर्वसन होऊन १०-१२ वर्षांचा कालावधी पूर्ण झाला असूनही गावांमध्ये आजतागायत कोणत्याही योजनेतर्गत शासनाकडून निधी मिळालेला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू गावांमध्ये शासनाकडून विविध योजनेतर्गत निधी देण्यासंदर्भात स्थानिक लोकप्रतिनिधी (गंगाखेड) यांनी दिनांक ६ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास मदत व पुनर्वसन मंत्री यांना निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने निधी देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच पुनर्वसित गावांमध्ये शासनाने विविध विकास योजना राबविण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१) अशंत खरे आहे.

मौजे निळा व महागाव हे गांव सन २००६ मध्ये पुरामुळे बाधित झाल्याने त्या गावांचे पुनर्वसन नागरी सुविधेसह सन २०१७ मध्ये पुर्ण झाले असून त्या गावांचे जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरीत झाले आहे. उर्वरित गावांत सन १९८३-८४ साली आलेल्या पुराने ज्या घरांचे नुकसान झाले आहे त्यांना शासनामार्फत आर्थिक सहाय्य देण्यात आले आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) मौजे निळा व महागाव या गावांची पुनर्वसन प्रक्रीया पुर्ण होऊन जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरीत झाले आहे. त्यामुळे पुढील विकासयोजना जिल्हा परिषदेमार्फत राबविण्यात येतात.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मिरा-भाईंदर महानगरपालिका (जि.ठाणे) हद्दीतील चेना गावात
उपकेंद्राची निर्मिती करण्याबाबत**

(९) * ४३५४६ श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मिरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीतील प्रभाग क्र.१४ मधील चेना गाव हे डोंगराळ भागात असल्याने तेथे वारंवार वीज प्रवाह खंडीत होत असून खंडीत वीज प्रवाह पूर्ववत करण्यास प्रशासनाला तांत्रिक अडचणींना सामोरे जावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, डोंगराळ भाग असल्यामुळे तेथे हिंस्त्र श्वापदांचा वावर असल्याने चेना गावाशेजारील आदिवासी पाड्यातील तसेच गावातील लोकांच्या जिविताला धोका निर्माण होत असून अनेक दुर्घटना यापूर्वी घडल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर घटना रोखण्याच्या दृष्टीने आणि वीज पुरवठा वारंवार अखंडीत सुरू रहावा याकरिता तेथे महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळाच्या एका उपकेंद्राची निर्मिती करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधीनी केली आहे, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे. गेल्या तीन महिन्यात वीज प्रवाह खंडीत झाल्याच्या घटना महावितरणच्या निदर्शनास आलेल्या आहेत.

(२) चेना गावातील केसरी पाडा हा संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या राखीव वनक्षेत्रात येत आहे. उर्वरीत चेना गावातील आदिवासी पाडे पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्रात असून, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या वनक्षेत्रात लगत आहेत. त्यामुळे सदर क्षेत्रात हिंस्त्र श्वापदांचा वावर असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. परंतु आजमितीपर्यंत सदर नमुद क्षेत्रात मानव-वन्यप्राणी संघर्ष झालेला नाही, असे सदर उद्यानाचे वनसंरक्षक व संचालक यांनी कळविले आहे.

(३) स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दि.२९.०१.२०२२ रोजी चेना गाव येथे नवीन सब स्टेशनबाबत महावितरणकडे मागणी केली आहे. २२ के.व्ही. चेना वाहिनीचा काही भाग डोंगराळ भागात जात असून वाहिनीवर ना-दुरूस्त भाग झाल्यास तो त्वरीत खंडीत करणेकामी ४ RMU (Ring Main Unit) नव्याने बसविण्यात आले असून सध्या एकूण ७ RMU कार्यरत आहेत. सदर विद्युत पुरवठा अखंडीत राहण्याच्या दृष्टीने नियमितपणे देखभाल व दुरूस्तीचे काम हाती घेण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यात तूर खरेदी केंद्र सुरु करण्याबाबत

(१०) * ३७६८८ श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा) : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्ह्यात ७५ हजार हेक्टरवर तुरीची पेरणी करून कापणी पूर्ण झालेली असतांनाही मार्केटींग फेडरेशनकडून नोंदणी व खरेदी केंद्रे सुरु करण्यास विलंब होत असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने ऑनलाईन नोंदणीची प्रक्रिया बंधनकारक केली असल्याने नोंदणी करतांना शेतकऱ्यांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाकडून खरेदी केंद्रे सुरु करण्यास विलंब झाल्यामुळे अनेक शेतकऱ्यांना खासगी व्यापाऱ्यांना अल्प दराने तूर विक्री करावी लागत असून शेतकऱ्यांचे रुपये १०००/- पर्यंत प्रति क्विंटल आर्थिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शेतकऱ्यांचे नुकसान होऊ नये व पिकांना योग्य भाव मिळावा यासाठी तात्काळ खरेदी केंद्र सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) दरवर्षी सर्वसाधारणपणे डिसेंबर महिन्यात बाजारात तूरीची आवक सुरु होते. तथापि, तूरीमधील आर्द्रतेचे प्रमाण १२ टक्के पेक्षा जास्त असल्याने तूरीची खरेदी करणे शक्य होत नाही. हंगाम २०२१-२२ मधील तूर खरेदीसाठी दिनांक २०/१२/२०२१ पासून नोंदणी सुरु केली असून, बीड जिल्ह्यात आतापर्यंत एकूण २३० शेतकऱ्यांची नोंदणी झालेली आहे.

(२) हंगाम २०१७-१८ पासून हमीभावाने खरेदीची प्रक्रिया पारदर्शक व सुरळीतपणे पार पाडण्यासाठी संपूर्ण खरेदी प्रक्रिया (नोंदणीपासून ते चुकारे अदा करण्यापर्यंत) ऑनलाईन पद्धतीने सुरु केली आहे. नोंदणी करण्यासाठी ७/१२ उतारा, पीक-पेऱ्याची नोंद, बँक पासबुक व आधारकार्ड इ.कागदपत्रांची आवश्यकता आहे. हंगाम २०२१-२२ मध्ये काही जिल्ह्यांमध्ये ज्या शेतकऱ्यांची ई-पीक पाहणी अंतिम झालेली नाही, अशा शेतकऱ्यांना नोंदणीसाठी अडचण निर्माण झालेली आहे.

(३) सध्या तूरीचे बाजारातील भाव हे रुपये ६६००-६८०० प्रति क्विंटल असून हमीभावापेक्षा जास्त असल्याने, हमीभावाने खरेदीसाठी शेतकऱ्यांकडून अल्प प्रमाणात प्रतिसाद मिळाला आहे.

(४) बीड जिल्ह्यात हमीभावाने तूर खरेदीसाठी पणन महासंघाकडून २० आणि महाएफपीसी, पुणे कडून १२ अशी एकूण ३२ खरेदी केंद्रे सुरु करण्यात आलेली आहेत. आतापर्यंत एकूण २३० शेतकऱ्यांकडून नोंदणी केलेली आहे. तथापि, तूर खरेदी झालेली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यावल (जि.जळगाव) येथील आदिवासी विद्यार्थी मध्यवर्ती
स्वयंपाकगृह योजनेपासून वंचित असल्याबाबत**

- (११) * ४२५८७ श्री.शिरीष चौधरी (रावेर) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांच्या पोषण आहारात सुधारणा करून त्यांना उत्तम दर्जाचा पोषक आहार मिळावा, यासाठी शासनाने मध्यवर्ती स्वयंपाकगृह योजना सुरु केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यावल (जि.जळगाव) प्रकल्पात मध्यवर्ती स्वयंपाकगृह सुरु करण्यात आले नसल्याने आदिवासी विद्यार्थी या योजनेपासून वंचित राहिले असल्याचे दिनांक १७ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, तद्संदर्भात शासनाने चौकशी करून येथे तातडीने मध्यवर्ती स्वयंपाकगृह सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे, खरे आहे.

- (२) व (३) प्रकल्प कार्यालय, यावल अधिनस्त १७ शासकीय आश्रमशाळा व १७ वसतीगृहांसाठी दोन ठिकाणी सेमी अॅटोमेटेड मध्यवर्ती स्वयंपाकगृह उभारण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. सध्या येथील सर्व १७ आश्रमशाळांमध्ये शासकीय कर्मचा-यांच्यामार्फत जेवण तयार करून वाटप करण्यात येते तर १७ वसतीगृहांपैकी १३ वस्तीगृहांमध्ये ठेकेदारामार्फत भोजन पुरविण्यात येते व ४ जिल्हास्तरावरील वसतीगृहांमध्ये विद्यार्थ्यांना डी.बी.टी. द्वारे रक्कम अदा केली जाते. त्यामुळे विद्यार्थी भोजनापासून वंचित राहिलेले नाहीत.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उपविभागीय अधिकारी (जि.नागपूर) यांनी बनावट जात प्रमाणपत्र
सादर करून पदोन्नती मिळविल्याबाबत**

(१२) * ३९५०४ डॉ.संदीप धुर्वे (अर्णी) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उपविभागीय अधिकारी श्री.चंद्रभान पराते प्रकरणात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने याचिका क्र.३७०/२०१७ मध्ये दिनांक १० ऑगस्ट, २०२१ रोजी निर्णय दिला असून उक्त निर्णयानुसार श्री.चंद्रभान पराते यांचे अनुसूचित जमाती जात प्रमाणपत्र पडताळणीसंदर्भात नागपूरच्या पोलीस दक्षता पथकाला दिनांक ९ एप्रिल, २०१४ रोजी चौकशी दरम्यान असे निदर्शनास आले की, श्री.चंद्रभान परातेंचे आजोबा श्री.लख्या बुटी पराते हे कोष्टी जातीचे असून श्री.लख्या गोंदल दिहारे हलबा, कटंगी (खूर्द) ता. गोरेगाव जिल्हा गोंदिया यांच्या मुलाचा जन्म नोंदणी दस्तऐवज चोरून स्वतःला हलबा सिद्ध करण्यासाठी जात प्रमाणपत्र प्रस्तावासोबत समितीकडे देऊन स्वतःच्या फायद्यासाठी दुसऱ्याच्या परिवाराच्या दस्तऐवजाचा गैरवापर केला गेला हे सिद्ध झाल्यामुळे पथकाने भादंवी कलम ४७१ अंतर्गत गुन्हा घडल्याचे नमूद केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, श्री. चंद्रभान पराते यांनी तालुका दंडाधिकारी नागपूर यांचे कडून आर.सी.नं.९०२ एमआरसी-८१/८५-८६, दिनांक २४ डिसेंबर, १९८५ क्रमांकाचे बनावट जातप्रमाणपत्राच्या आधारे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या माध्यमातून अनुसूचित जमातीच्या राखीव संवर्गातून तहसीलदार पदावर व नंतर उपजिल्हाधिकारी पदावर पदोन्नती मिळविली पण या बनावट जातप्रमाणपत्राची नागपूर तहसील कार्यालयात नोंदही नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, श्री. चंद्रभान परातेंकडे विशेष मागासप्रवर्गातील 'कोष्टी' जातीचे दुसरे जातप्रमाणपत्र आहे, त्याचा क्रमांक एमआरसी-८१/५९९०७/२०१०-११ असून ते त्यांनी उपजिल्हाधिकारी, नागपूर यांचेकडून दिनांक २० मे २०११ रोजी वा त्या सुमारास मिळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, श्री.चंद्रभान पराते यांच्या दोन जन्मतारखा आहेत असेही कळले असून नागपूर महानगरपालिका शाळेच्या दाखला क्र. १५१०७ वर दिनांक ६ जानेवारी, १९६४ जन्मतारीख आहे. अधिवास प्रमाणपत्रावर दिनांक २३ मार्च, १९६४ आहे. तर त्यांच्या सेवापुस्तकात जन्मतारखेत दिनांक २३ मार्च, १९६४ मध्ये खोडतोड करून दिनांक २३ मार्च, १९६६ आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या दिनांक १० ऑगस्ट, २०२१ च्या निर्णयानुसार या प्रकरणी सखोल चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, असल्यास बनावट जात प्रमाणपत्र व कागदपत्र दाखल करणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) होय.

(२) नाही.

(३) होय.

(४) नागपूर महानगरपालिका, नागपूर (शिक्षण विभाग) यांच्या अहवालानुसार महानगर पालिकेच्या आदीतवार दरवाजा भाऊजी दप्तरी उच्च प्राथमिक शाळा येथील रजिस्टरवर अनुक्रमांक १५१०७ या क्रमांकावर कुमारी विशाखा काशीनाथ मुप्पडीवार असे नाव नमूद असल्याचे कळविले आहे. तसेच महसुल व वन विभागाकडून प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार श्री. पराते यांच्या मुळ सेवापुस्तकाच्या पहिल्या पानाच्या प्रतीनुसार त्यांची जन्मतारीख दिनांक २३.०३.१९६६ असल्याचे दिसून येते.

(५) मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची प्रत अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, नागपूर यांनी संबंधितांना उचित कार्यवाहीस्तव सादर केली आहे. तसेच महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम २००० मधील तरतूदीनुसार श्री. चंद्रभान पराते यांचे विरुद्ध मा. न्यायालयात खाजगी तक्रार दाखल करण्याच्या दृष्टीने समितीस सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाडा (जि.पालघर) येथील कृपा सिंधू इलेक्ट्रॉनिक्स या एजन्सीने बनावट मीटर रीडर ओळखपत्र तयार करून केलेला गैरव्यवहार

(१३) * ४३४८९ श्री.विनोद निकोले (डहाणू) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील महावितरणच्या वाडा (जि. पालघर) विभागातील वीज ग्राहकांच्या हजारो मीटरचे रीडिंग बनावट असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रत्यक्षात रीडिंग न घेताच ते पूर्ण झाल्याचा अहवाल कृपासिंधु इलेक्ट्रॉनिक या एजन्सीने सादर केला त्यासाठी बनावट मीटर रीडर ओळखपत्रे तयार करून महावितरणचे तब्बल १८ लाख ८२ हजार रुपयांचे आर्थिक नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महावितरणकडून या एजन्सीला मीटर रीडिंगसाठी प्रति ग्राहक ०६ रुपयांचा मोबदला देण्यात येतो त्यानुसार मीटर रीडिंग न घेताच एजन्सीने महावितरण व ग्राहकांची फसवणूक केली असल्याने शासनाने त्याची चौकशी केली आहे काय, तदनुषंगाने सदरहु एजन्सीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

महावितरणच्या वाडा उपविभागातील ३३७७ ग्राहकांना चुकीचे रीडिंग दिल्याचे जानेवारी २०२२ मध्ये निदर्शनास आले.

(२) हे खरे आहे.

वाडा उपविभागांतर्गत मीटर रीडिंगचे काम मे. कृपा सिंधु इलेक्ट्रॉनिक या एजन्सीला माहे मे-२०२१ पासून देण्यात आले होते. मीटर रीडिंग न घेतल्याने एका ग्राहकाकडे एकत्रित वीजदेयक रुपये १८,८२,९१०/- एवढा महसूल खोळंबलेला होता. सदर रक्कमेचा ग्राहकाने चालू वीज देयकासह जानेवारी, २०२२ अखरेपर्यंत भरणा केलेला आहे. इतर ग्राहकांचीही आवश्यकतेनुसार वीज देयक दुरुस्त करण्यात आले आहे.

(३) सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात येवून मीटर रीडिंग एजन्सीला ग्राहकांचे चुकीचे रीडिंग घेतल्याबद्दल रुपये १.८४ लक्ष एवढा दंड केलेला आहे. तसेच सदर एजन्सीवर वाडा पोलीस स्टेशन जि. पालघर येथे भा.दं.सं. १८६०, कलम ४२० अंतर्गत प्रथम खबर क्र. ३७ नुसार दि. २९.०१.२०२२ रोजी फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. तसेच सदर एजन्सीचे काम तातडीने रद्द करण्यात आलेले आहे व सदर एजन्सीला प्रतीबंधीत/काळ्या यादीत टाकण्याची प्रक्रिया सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चंद्रपूर जिल्ह्यातील थर्मल पॉवर स्टेशन मध्ये प्रकल्पग्रस्तांच्या नावाने
बनावट कागदपत्रे तयार करून नोकरी मिळविल्याबाबत**

(१४) * ४३८८२ श्री.सुभाष धोटे (राजुरा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील थर्मल पॉवर स्टेशन मध्ये प्रकल्पग्रस्तांच्या नावाने बनावट कागदपत्रे तयार करून काही उमेदवारांनी थर्मल पॉवर स्टेशन चंद्रपूर येथे नोकरी मिळवली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी सखोल चौकशी करून दोषींवर कारवाई करण्यासंदर्भात स्वयं सन्मान चळवळीचे पदाधिकारी यांनी ऊर्जा मंत्री, ऊर्जा सचिव यांना माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणातील मूळ जमीन मालकाच्या नावावर वारसदार म्हणून बनावट कागदपत्रे तयार करणाऱ्या संबंधित दोषी अधिकारी यांची चौकशी करून शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) व (२) महानिर्मिती कंपनीमार्फत विविध पदांच्या सरळसेवा भरतीवेळी उमेदवारांची निवड प्रकल्पग्रस्तांसाठी राखीव असलेल्या कोट्यांतर्गत झाली असल्यास, सदरील उमेदवाराचे शैक्षणिक अर्हता प्रमाणपत्र, वयाबाबतचे प्रमाणपत्र, उन्नत प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतचे प्रमाणपत्र (लागू असल्यास), प्रकल्पग्रस्त प्रमाणपत्र इत्यादी मूळ कागदपत्रांची पडताळणी प्रथमतः महानिर्मिती कंपनीकडून करण्यात येते. तदनंतर निवड झालेल्या उमेदवारांच्या शैक्षणिक अर्हता प्रमाणपत्र, प्रकल्पग्रस्त प्रमाणपत्र, खेळाडू प्रमाणपत्र (लागू असल्यास) या कागदपत्रांची पडताळणी संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या यंत्रणेकडून करून घेण्यात येते. कागदपत्रांच्या वैधतेबाबत अहवाल प्राप्त झाल्यानंतरच निवड झालेल्या उमेदवारास महानिर्मिती कंपनीमध्ये पदस्थापनेच्या ठिकाणी रुजू करून घेण्यात येते.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांच्या प्रलंबित समस्यांबाबत

(१५) * ४१७४१ श्री.जयकुमार रावल (शिंदखेडा), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांच्या प्रलंबित समस्या निकाली काढण्यासाठी विविध संघटनांकडून उपजिल्हाधिकारी यांना निवेदन देण्यात आले असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनुसूचित जाती प्रवर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळत नसल्याने अनेक विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहत आहेत. विद्यार्थ्यांना देय असलेली प्री मॅट्रिक शिष्यवृत्ती, सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती, सूर्वर्ण मोहत्सवी शिष्यवृत्ती व इतरही शिष्यवृत्ती देण्याची मागणी उक्त निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील अनुसूचित जाती प्रवर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळण्याच्या दृष्टीने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) अशंत: खरे आहे.

गोंदिया जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती (एस.सी) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या प्रलंबित समस्या निकाली काढण्यासाठी कास्ट्राईब शिक्षक संघटनेमार्फत समाजकल्याण अधिकारी यांना दिनांक १.२.२०२२ रोजी निवेदन देण्यात आले आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या विविध शिष्यवृत्ती, शिक्षण फी / परिक्षा फी तसेच निर्वाह भत्ता इ. योजनांकरीता सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षातील मंजूर अर्थसंकल्पित तरतूदीच्या केवळ ३० % च्या मर्यादेत तरतूद खर्च करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिलेली होती व त्यानुषंगाने निधी

वितरण करण्यात आलेले होते. वित्त विभागाच्या दिनांक १४.१०.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये सन २०२१-२२ कार्यक्रम खर्चासाठी ५० टक्के इतक्या मर्यादेत निधी उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. त्यानुषंगाने विभागाच्या सर्व शिष्यवृत्ती योजनांसाठी यावर्षीच्या अर्थसंकल्पीत तरतूदीपैकी ५० टक्के निधी आयुक्तालयास बीडीएस प्रणालीवर उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. व आता वित्त विभागाने त्यांच्या दिनांक ३ फेब्रुवारी, २०२२ च्या परिपत्रकान्वये विविध विभागांना आवश्यक असणा-या खर्चासाठी निधीची गरज लक्षात घेता विविध बाबींसाठी निधी वितरणाची मर्यादा निश्चित केलेली असून त्यानुसार ३४-शिष्यवृत्ती या बाबीसाठी ८५ टक्के निधी उपलब्ध करून दिलेला असून तो वितरणाची कार्यवाही विभागस्तरावर चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही

मौजे अटाळी (ता.खामगांव, जि.बुलढाणा) येथील अटाळी उपकेंद्रा अंतर्गत असणाऱ्या बोरी आडगाव गावठाण फीडरच्या विभाजनाबाबत

(१६) * ४०८४६ अॅड.आकाश फुंडकर (खामगांव) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे अटाळी (ता. खामगाव, जि.बुलढाणा) येथील ३३/११ के.व्ही. अटाळी उपकेंद्र अंतर्गत असणाऱ्या ११ के.व्ही. बोरी आडगाव गावठाण फीडर या एकाच फीडर वरून अटाळी, बोरी, आडगाव कंचनपूर, बोथकाजी, वाहाळा बु.,वाहाळा खु., शहापूर, उमरा अटाळी, पेडका, पातांडा, विहिगाव व रामनगर अशा १४ गावांना वीजपुरवठा होतो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आवार येथील खामगाव नगरपरिषदेच्या पाणीपुरवठा फिल्टर प्लांट चा २४ तास ३ फेज वीज पुरवठा देखील याच फीडर वरून प्रस्तावित असून ४० ते ४५ किलोमीटर लांब असलेल्या उच्च दाब वीज वाहिनीवर कुठेही बिघाड झाल्यास संपूर्ण १४ गावांचा वीज पुरवठा खंडित होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरील फीडरचे विभाजन गरजेचे असून त्यासाठी ३३/११ के.व्ही. अटाळी उपकेंद्र येथे नवीन ११ के.व्ही. फीडर चे व ११ के.व्ही. बोरी आडगाव

गावठाण चे वेगवेगळे करण्यासाठी लागणारी ११ के.व्ही. उच्चदाब वाहिनी टाकण्याबाबतचा प्रस्ताव मंजुरीसाठी अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी बुलढाणा यांच्याकडे सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रस्ताव मंजुर करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

सद्यस्थितीत पाणी पुरवठा योजनेसाठी आवार येथे असलेल्या फिल्टर प्लांटची नविन वीज जोडणी ही तात्पुरती उपाययोजना म्हणून महावितरणच्या ३३/११ के.व्ही. कोलोरी उपकेंद्रातून निघणाऱ्या ११ के. व्ही. टॅम्बुर्णा सिंगल फेजिंग वाहिनीद्वारे देण्यात आलेली आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) ११ के.व्ही. बोरी आडगाव गावठाण वाहिनीचे विभाजन करण्यासाठी लागणारी ११ के. व्ही. वाहिनी उभारणी कृषी पंप वीज जोडणी धोरण-२०२० नुसार महावितरणच्या जिल्हा कृषी आकस्मिक निधी अंतर्गत प्राप्त निधीमधून तांत्रिक व्यवहार्यतेच्या अधीन राहून करण्याचे नियोजन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यात उद्योजकांनी जमिनी अधिग्रहित करूनही अद्यापि उद्योग सुरु केले नसल्याबाबत

(१७) * ४००११ श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्ह्यात महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या स्थापनेपासून उद्योजकांनी जमिनी अधिग्रहित करून त्यावर कोणताही उद्योग सुरु केले नसून फक्त फलक लावले असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, काही उद्योजकांनी उद्योग स्थापनेच्या नावाखाली महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या मालकीची भूखंड ताब्यात घेऊनही उक्त जागेचे भाडे भरले नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत, त्यानुसार उद्योजकांनी अधिग्रहित केलेले भूखंड परत घेण्याकरिता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) हे खरे नाही

(२) हे खरे नाही

म.औ.वि.महामंडळाने औद्योगिक क्षेत्राकरीता निश्चित केलेल्या चौ.मी. दरानुसार रक्कम वसूल करून भूखंडाचे वाटप करण्यात येते. भू-भाडे प्रती भूखंडाकरीता रु.१/- या नाममात्र दराने आकारण्यात येते.

(३) उद्योजकास भूखंडाचे वाटप करून, सदर भूखंडाचा ताबा देवून प्राथमिक करारनामा करण्यात येतो. भूखंडाचे विकास कालावधी ५ वर्ष, ३ वर्ष, २ वर्ष यानुसार आहे. ज्या भूखंडांचा विकास कालावधी संपुष्टात आला आहे त्यांना भूखंड ताब्यात घेणेबाबत कारणे दाखवा नोटीस, भूखंड रद्द नोटीस, पंचनामा नोटीस निर्गमित करण्यात येते. ज्या भूखंडांचा विकास कालावधी संपुष्टात आला आहे, अशा भूखंडांचा ताबा घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**टाटा सामाजिक विज्ञान संस्थेमार्फत रोखून ठेवलेली
पदवी प्रमाणपत्र विद्यार्थ्यांना अदा करणेबाबत**

(१८) * ३९७०५ श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नामांकित विद्यापीठ असलेल्या टाटा सामाजिक विज्ञान संस्थेमधील (टीस) मुंबई आणि तुळजापूर येथील अनुसूचित जाती-जमाती व इतर मागासवर्गीय समाजातील पदवी आणि पदवीत्तर शिक्षणातील १५३ विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्तीच्या कारणास्तव पदवी प्रमाणपत्र रोखून ठेवल्याने पदवी प्रमाणपत्रा अभावी गत ४ वर्षांपासून विद्यार्थ्यांच्या नोकरी व पुढील शिक्षणाच्या मार्गात अडथळा निर्माण झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिष्यवृत्तीच्या कारणास्तव कोणत्याही शिक्षण संस्थांना किंवा विद्यापिठांना विद्यार्थ्यांचे पदवी प्रमाणपत्र रोखून ठेवता येत नसल्याचे सामाजिक न्याय विभागाचे आदेश असतांनाही त्याचे उल्लंघन करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार सामाजिक न्याय विभागाच्या आदेशाचे उल्लंघन करणाऱ्या टाटा सामाजिक विज्ञान संस्थेविरुद्ध कारवाई करून विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय हे खरे आहे.

(३) अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्काची रक्कम प्राप्त न झाल्याने पदवी प्रमाणपत्र व इतर कागदपत्रांच्या मुळ प्रती देण्यास सदर संस्थेद्वारे विद्यार्थ्यांची अडवणूक करण्यांत येत आहे ही बाब सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण मुंबई उपनगर या कार्यालयाच्या निदर्शनास आल्यानंतर सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण मुंबई यांचे कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांचे मार्फत दि.२५/०२/२०२२ रोजी संबंधित संस्थेस प्रत्यक्ष भेट देवून सदर प्रकरणी चौकशी करून माहिती घेतली आहे. त्यानुसार एकूण ७८ विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती मंजूर झालेली असून शिष्यवृत्तीसह परिक्षा शुल्क देखील विद्यार्थ्यांच्या खात्यात जमा झालेले होते परंतु विद्यार्थ्यांनी परिक्षा शुल्काची रक्कम संस्थेकडे जमा न केल्याने त्यांनी पदवी प्रमाणपत्र निर्गमित केलेले नव्हते.

या विषयाच्या अनुषंगाने सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, मुंबई उपनगर यांनी त्यांच्या दिनांक ४.३.२०२२ च्या पत्रान्वये संबंधित विद्यार्थ्यांना त्यांची पदवी व इतर सर्व कागदपत्रे निर्गमित करण्याच्या सूचना सदर संस्थेस दिलेल्या आहेत. त्याचबरोबर या अगोदर देखील वेळोवेळी आयुक्त, समाज कल्याण यांचे मार्फत विविध महाविद्यालयांमध्ये शिकत असलेल्या अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या मुळ कागदपत्रांची शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क न मिळाल्याने अडवणूक करू नये व तसे होत असल्यास महाविद्यालयांच्या

प्राचार्यावर कारवाई करण्याबाबतच्या स्पष्ट सूचना निर्गमित करण्यांत आलेल्या आहेत.

समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे तसेच सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण मुंबई उपनगर यांनी सदर प्रकरणी केलेल्या पत्रव्यवहाराच्या अनुषंगाने संचालक, टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था यांच्या दिनांक ०४/०३/२०२२ च्या पत्रान्वये संस्थेच्या मुंबई तसेच तुळजापूर कॅम्पस मध्ये प्रवेशित असलेल्या सर्व अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती तसेच इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थी यांचे पदवी प्रमाणपत्र तसेच इतर कागदपत्रांच्या मुळ प्रती तात्काळ अदा करण्यांत येणार असल्याचे कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भूम व वाशी (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यासाठी नविन २२० के.व्ही
केंद्र मंजूर करण्याबाबत**

(१९) * ४३६४१ डॉ.तानाजी सावंत (परांडा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशी (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यातील सुमारे ३३ गांवात बारा तासांहून अधिक काळ वीज पुरवठा खंडीत होत असल्याने नविन २२० के.व्ही. केंद्र व्हावे म्हणून स्थानिक शेतकरी व नागरीक सातत्याने मागणी करित असल्याची बाब माहे जानेवारी २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, भूम येथील १३२ के.व्ही. केंद्रातून ४० वर्षापूर्वी उभारलेल्या विद्युत वाहिनीव्दारे वाशी तालुक्याला वीज पुरवठा होत होता परंतु वाढती लोकसंख्या, शेतीपंप, नागरीकांना वीज पुरवठा तसेच व्यावसायिक विद्युत वापरामुळे या वाहिनीवर अतिरिक्त भार येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, भूम व वाशी तालुक्यातील मागणी प्रमाणे वीज पुरवठा होण्यासाठी नविन २२० के.व्ही. केंद्र सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे

महापार्षण कंपनीच्या १३२ के.व्ही. भूम उपकेंद्रांतून निघणाऱ्या महावितरण कंपनीच्या ता. वाशी, जि. उस्मानाबाद तालुक्याला वीज पुरवठा करणाऱ्या ३३ के.व्ही. वाशी उस्मानाबाद वाहिनीवरील तांत्रिक बिघाडामुळे दिनांक ०७.०१.२०२२ रोजी सायंकाळी १६:५० वाजेपासून दिनांक ०८.०१.२०२२ रोजी सकाळी १०:४० वाजेपर्यंत वाशी तालुक्यातील काही भागातील वीज पुरवठा खंडीत झाला होता. महापार्षण कंपनीस नवीन २२० के.व्ही. उपकेंद्र व्हावे अशा मागणीचे पत्र/निवेदन प्राप्त झालेले नाही.

(२) वाशी वाहिनीची लांबी ४० कि.मी. असून सद्यस्थितीत भूम अतिउच्चदाब उपकेंद्राची स्थापित क्षमता १०० एम.व्ही.ए. असून अधिकतम भार ४६ एम.व्ही.ए. एवढा आहे.

(३) व (४) महावितरण कंपनीकडून भूम /वाशी (जि. उस्मानाबाद) तालुक्यात अति उच्चदाब उपकेंद्र उभारण्यासाठी आवश्यकता विचारात घेऊन तांत्रिक प्रस्ताव महापार्षण कंपनीस प्राप्त झाल्यावर प्रणाली अभ्यासाद्वारे (System Study) तांत्रिक सुसाध्यता तपासून पुढील कार्यवाही नियोजित आहे.

**मलकापूर (जि.बुलडाणा) महसूल विभागांतर्गत येणाऱ्या तालुक्यातील
कास्तकारांना कृषी पंपाकरिता वीज जोडणी देण्याबाबत**

(२०) * ४३४८४ श्री.राजेश एकडे (मलकापूर) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मलकापूर (जि.बुलडाणा) येथील महसूल विभागांतर्गत येणाऱ्या नांदूरा, मलकापूर, मोताळा, जळगांव, जामोद या ४ तालुक्यामधील ८३९ कास्तकारांनी दिनांक १० एप्रिल, २०१८ पासून त्यांच्या शेतातील विहिरीवर मोटार पंपासाठी जोडणी मिळण्यासंदर्भात पैसे भरून देखील अद्यापी त्यांना जोडणी मिळाली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गत तीन वर्षांपासून आजतागायत शासनाकडे प्रलंबित असलेल्या १ कोटी ४३ लाख ४ हजार रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले नसल्यामुळे उक्त योजनेचा लाभ लाभार्थ्यांना मिळाला नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आजतागायत किती वीज जोडणी देणे प्रलंबित आहे, तसेच कास्तकारांना मोटार पंपासाठी जोडणी मिळण्याकरीता किती कालावधी लागणे अपेक्षित आहे,

(४) असल्यास, शासनाने चौकशी करून वीज जोडणीसाठी निधी उपलब्ध करून मोटार वीज जोडणी देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नांदूरा, मलकापूर, मोताळा, जळगाव, जामोद तालुक्यांमध्ये एप्रिल, २०१८ पासून ते फेब्रुवारी, २०२२ पर्यंत कृषीपंपाच्या वीज जोडणीकरीता १,७४९ गाहकांचे पैसे भरून अर्ज प्राप्त झाले असून, त्यापैकी माहे फेब्रुवारी, २०२२ पर्यंत ५१२ अर्जदारांच्या कृषीपंपांना वीज जोडण्या "कृषीपंप वीज जोडणी धोरण-२०२०" अंतर्गत देण्यात आल्या आहेत. उर्वरित १,२३७ प्रलंबित कृषीपंपांना या धोरणांतर्गत वीज जोडण्या देण्याचे नियोजित आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रलंबित १२३७ कृषीपंप अर्जदारांपैकी ९६१ वीज जोडण्या कृषी आकस्मिक निधी मधून, २६५ वीज जोडण्या ह्या धोरणातील तरतूदीनुसार शासकीय भागभांडवलामधून व ११ वीज जोडण्या सौर कृषी पंपाच्या माध्यमातून लवकरात लवकर देण्याचे नियोजित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिरूर (जि.पुणे) तालुक्यातील औद्योगिक क्षेत्रातील कंपन्यांकडून
सामाजिक दायित्व (CSR Fund) निधीचा नाविन्यपूर्ण
योजनांकरीता वापर करण्याबाबत**

(२१) * ४२१२६ श्री.अशोक पवार (शिरूर), श्री.चेतन तुपे (हडपसर) :
सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्हयातील शिरूर तालुक्यामध्ये रांजणगांव गणपती व सणसवाडी येथे पंचतारांकीत औद्योगिक वसाहत असून शिरूर तालुक्यातील इतर गावांतही मोठ्या कंपन्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कंपन्यांकडून सामाजिक दायित्व निधी वेगवेगळ्या कारणांकरिता खर्च केला जातो, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या कंपन्यांकडून सामाजिक दायित्व (CSR Fund) निधी मधुन नाविन्यपूर्ण योजनेकरिता राबविण्याबाबत व यासाठी शासनाची वेगळी यंत्रणा उभारण्याबाबत शासनस्तरावरून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे.

सामाजिक दायित्व निधी खर्चासाठीची नियमावली व खर्च पध्दती या केंद्र शासनाच्या कंपनी व्यवहार विभागामार्फत निश्चित करण्यात येतात. केंद्र शासनाच्या धोरणास अनुसरून मोठ्या व पात्र कंपन्यांनी सामाजिक दायित्व निधी (CSR) अंतर्गत निधी खर्च करणे अनिवार्य आहे. केंद्र शासनाने निर्धारित केलेल्या नियमावलीस अनुसरून संबंधित कंपन्यांमार्फत सामाजिक दायित्व निधी (CSR) विषयक कामकाज करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात शाहु, फुले आंबडेकर निवासी शाळा योजनेंतर्गत अनुसूचित जातीच्या आश्रमशाळांना अनुदान देण्याबाबत

(२२) * ४३५९६ श्री.समिर मेघे (हिंगणा) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शाहु, फुले, आंबडेकर निवासी शाळा योजनेंतर्गत अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यात येणाऱ्या १६५ पात्र निवासी आश्रमशाळा दोन वर्षांपासून अनुदानापासून वंचित असल्याचे दिनांक ३० जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१९ व माहे जून, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान शासन निर्णय जाहीर होवूनही या १६५ शाळांना २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात येऊनही अद्यापी अनुदान वितरीत करण्यात आले नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुसार शाळांना तातडीने अनुदान देण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) होय.

(२) व (३) शाहू, फुले, आंबेडकर निवासी/अनिवासी शाळा योजनेतर्गत एकूण १६५ आश्रमशाळांना तपासणीच्या अधीन राहून अनुदान देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर आश्रमशाळांना अनुदान देण्याबाबतचे धोरण वित्त विभागाच्या सहमतीने अंतिम करून अनुदान देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात महावितरणच्या वीजसंच मांडणीवर विजेचा धक्का
लागून नागरिकांचा झालेला मृत्यू**

(२३) * ४३२८१ श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महावितरणच्या हलगर्जीपणामुळे राज्यात माहे एप्रिल, २०१९ ते आजतागायत विजेचा धक्का लागून ५४७ नागरिकांना जीव गमवावा लागला असल्याचे दिनांक १० फेब्रुवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले तसेच राज्यात विजेचा धक्का लागून मृत झालेल्या नागरिकांच्या वारसांना तात्काळ आर्थिक मदत अदा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

राज्यात एप्रिल-२०१९ ते फेब्रुवारी-२०२२ या कालावधी दरम्यान महावितरणच्या वीजसंचमांडणीवर विजेचा धक्का लागून झालेल्या एकूण ९३२ अपघातामध्ये एकूण ९५५ नागरिकांना जीव गमवावा लागला आहे.

(२) विद्युत अधिनियम २००३ मधील कलम १६१ (३) अन्वये विद्युत निरीक्षक यांचेकडून सदर अपघातीची चौकशी करण्यात आली आहे. सदर अपघात प्रकरणी नुकसान भरपाई अदा करण्याबाबत महावितरण कंपनीस विद्युत निरीक्षक यांच्याकडून अभिप्राय देण्यात आले आहेत.

वीजेचा धक्का लागून मृत झालेल्या व्यक्तींपैकी ३०२ व्यक्तींच्या वारसास नुकसान भरपाई अनुज्ञेय करण्यात आली असून त्यापैकी २४७ व्यक्तींच्या वारसास महावितरण कंपनीच्या नियमानुसार नुकसान भरपाई अदा करण्यात आलेली आहे. ५५ व्यक्तींच्या वारसास नुकसान भरपाई अदा करण्याच्या अंतिम प्रक्रियेत आहेत. उर्वरित मृत व्यक्तींच्या नातेवाईकांनी आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यास नुकसान भरपाई अदा करण्याचे नियोजित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विदर्भ व मराठवाड्यातील मोबाइल टॉवर्स कंपन्यांकडून घेण्यात येणारा विद्युत शुल्क महावितरण कंपनीने माफ करण्याचा घेतलेला निर्णय

(२४) * ४३७०३ श्री.सुनील राणे (बोरीवली) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भ मराठवाड्यातील मोबाइल टॉवर्स कंपनी कडून घेण्यात येणारे कोट्यवधी रूपयांचे विद्युत शुल्क माहे जुलै, २०१९ पासून माफ करण्याचा निर्णय महावितरण कंपनीने घेतल्यामुळे महावितरण कंपनीला आर्थिक नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महावितरण कंपनीवर ४५ हजार कोटी रूपयांचे कर्ज असून महावितरणला दहा हजार कोटीपेक्षा अधिक कर्ज देऊ नयेत असे निर्देश बँकांना केंद्र शासनाने दिलेले आहेत तसेच मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार अदानी कंपनीला रुपये १०, ६०० कोटी अदा करावयाचे आहेत अशा परिस्थितीत कंपनीच्या महसुलात वाढ करणे कंपनीसाठी अत्यावश्यक आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विदर्भ व मराठवाड्यातील मोबाइल टॉवर्स कंपनीकडून घेण्यात येणारे कोट्यवधी रूपयांचे विद्युत शुल्क माफ करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, उक्त चौकशीत काय निष्पन्न झाले, त्यानुसार संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि. ०१.०८.२०१९ च्या अधिसूचनेनुसार पाच वर्षाकरिता विदर्भ व मराठवाडा विभागातील औद्योगिक वर्गवारीतील फक्त निर्मिती व उत्पादन करणाऱ्या उद्योगांनाच विद्युत शुल्क माफी अनुज्ञेय आहे. विदर्भ व मराठवाडा विभागातील सर्व औद्योगिक ग्राहकांना जुलै-२०२१ पासून मुख्यालय स्तरावर महावितरणच्या स्तरावर संगणकीय प्रणालीमधून विद्युत शुल्क माफी देण्याचा निर्णय घेण्यात आला असल्याने जुलै, २०२१ पासून महावितरणच्या मुख्य कार्यालय स्तरावर संगणकीय प्रणालीव्दारे विद्युत शुल्क माफी देण्यात आलेली आहे.

मा. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने प्रत्यक्ष उत्पादन करणाऱ्या घटकाबरोबरच प्रत्यक्ष उत्पादन न करणाऱ्या घटकाचा अथवा केवळ उद्योगाचा दर्जा देण्यात आलेल्या औद्योगिक घटकांचा देखील औद्योगिक वीजदर वर्गवारीमध्ये समावेश केला असल्याने उत्पादन न करणाऱ्या घटकांनाही जसे की, मोबाईल टॉवर्स व इतर या औद्योगिक वीज दर वर्गवारीतील ग्राहकांनाही महावितरणने त्यांच्या स्तरावर विद्युत शुल्क माफी दिली.

(४) विदर्भ व मराठवाडा क्षेत्रातील उत्पादन न करणारे ग्राहक जसे की, मोबाईल टॉवर्स व इतर औद्योगिक वीज दर वर्गवारीमधील ग्राहक ज्यांना विद्युत शुल्क माफी करण्यात आली होती, अशा ग्राहकांना माहे फेब्रुवारी-२०२२ पासून विद्युत शुल्क आकारणी माहे जून-२०२१ च्या स्थितीप्रमाणे पूर्ववत करण्यात आली आहे आणि अशा ग्राहकांची माफ झालेली विद्युत शुल्काची रक्कम माहे फेब्रुवारी, २०२२ च्या वीज देयकात एक रक्कमी वसूल करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**छोट्या गृहनिर्माण संस्थावर लादण्यात येणाऱ्या निवडणूक
खर्चाला स्थगिती देण्याबाबत**

(२५) * ३७६९१ श्री.देवेन्द्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र सहकारी संस्था उपविधी, १९६० च्या नियम ७३ अन्वये २५० पेक्षा कमी सदस्य असलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना निवडणुका घेण्यासाठी शासनमान्य ३४० व्यक्तींच्या पॅनेलमधून निवडणूक निरीक्षकाची नियुक्ती करून निवडणूका घेण्याचे निर्देश शासनाने दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निरीक्षकांकडून निवडणूक फी, निवडणूक सहायकांचा खर्च, निवडणूक आयोजित करण्याचा खर्च व वाहन भाडे असे खर्च समाविष्ट करून निवडणूक खर्चाची अवाजवी रक्कम गृहनिर्माण संस्थांकडून आकारली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, छोट्या गृहनिर्माण संस्थांकडून निवडणूक खर्चाच्या नावाखाली वसूल केले जाणारे हे अवाजवी शुल्क अन्यायकारक ठरत असल्याने या निवडणूक खर्चाला स्थगिती देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव उर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय, अंशतः खरे आहे,

निवडणूक निर्णय अधिकारी यांची नामतालिका विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था यांच्या स्तरावर करण्यात आली असून राज्यात एकूण १५६३ निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्यांची नामतालिका आहे.

(२), (३) व (४) २५० पेक्षा कमी सदस्य संख्या असलेल्या एका सहकारी गृहनिर्माण संस्थेच्या निवडणूक कामासाठी नियुक्त केलेल्या निवडणूक अधिकाऱ्यांनी निवडणूक खर्चाच्या नावाखाली अवाजवी शुल्क आकारल्याबाबतची तक्रार शासनाकडे प्राप्त झाली असून, तक्रारीच्या अनुषंगाने संबंधित कार्यालयाकडून चौकशी करून अहवाल मागविण्यात आला आहे.

**पांढरकवडा (जि.यवतमाळ) येथे पंडीत दीनदयाल उपाध्याय स्वयंम
योजनेंतर्गत शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ मधील रक्कम
विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा न झाल्याबाबत**

(२६) * ४१११३ डॉ.संदीप धुर्वे (अर्णी) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंडीत दिनदयाल उपाध्याय स्वयंम योजनेंतर्गत सन २०१६-१७ पासून ज्या आदिवासी विद्यार्थ्यांना वसतिगृहात प्रवेश मिळाला नाही अशा विद्यार्थ्यांना शिक्षणाकरिता, भोजन, निवास व शैक्षणिक खर्चाचा निधी डीबीटी द्वारे त्यांच्या खात्यात जमा करण्यात येतो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ मध्ये लाभ वितरण करण्यासाठी राज्यभरातील लाभार्थी विद्यार्थ्यांकरीता ११ कोटी ९९ लक्ष ९७ हजार रु. शासनाने मंजूर केले असून यवतमाळ जिल्ह्यातील पांढरकवडा प्रकल्प कार्यालय अंतर्गत एकूण लाभार्थी विद्यार्थ्यांची संख्या ९९६ आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उच्च शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी वार्षिक ४३ हजार रुपये एवढी रक्कम अनुज्ञेय असून पांढरकवडा प्रकल्प कार्यालयांतर्गत काही विद्यार्थ्यांच्या खात्यात १२ हजार ९०० रुपये तर काही खात्यात १६ हजार रु. काहींच्या खात्यात २२ हजार रुपये, काहींच्या खात्यात २६ हजार रुपये तर काहींच्या खात्यात एक रुपयाही रक्कम जमा झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त सन २०२०-२०२१ या शैक्षणिक सत्रातील रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यात जमा न झाल्यामुळे खोलीचे भाडे, भोजनाचा खर्च तसेच शैक्षणिक खर्च करण्याबाबत विद्यार्थ्यांमध्ये चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांना खोलीचे भाडे, भोजनाचा खर्च तसेच शैक्षणिक खर्चाचा निधी डीबीटीद्वारे विद्यार्थ्यांच्या खाती जमा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे आहे.

(२) सन २०२०-२१ या शैक्षणिक सत्रातील पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंम योजनेतर्गत लाभार्थ्यांना रक्कम अदा करण्यासाठी सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाच्या अर्थसंकल्पीत तरतूदीमधून रुपये १२.०० कोटी इतका निधी आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना वितरीत करण्यात आला आहे.

पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंम योजनेतर्गत सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षामध्ये यवतमाळ जिल्हयातील पांढरकवडा प्रकल्प कार्यालयांतर्गत एकूण ५७० विद्यार्थ्यांचे अर्ज प्राप्त झालेले आहे. त्यापैकी ५०८ विद्यार्थ्यांना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पांढरकवडा यांच्याकडून मंजूरी देण्यात आली आहे. त्यापैकी, ४९७ विद्यार्थ्यांच्या आधारसंलग्न बँक खात्यात रक्कम जमा करण्यात आलेली आहे.

(३) व (४) हे अंशतः खरे आहे.

कोविड-१९ या संसर्गजन्य आजारामुळे विद्यार्थ्यांचे शिक्षण ऑनलाईन तसेच ऑफलाईन पध्दतीने झाले. वित्त विभागाने दिलेल्या निदेशानुसार सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षामध्ये जेवढ्या कालावधीकरीता शासकीय वसतिगृहे सुरु होती तेवढ्याच कालावधीकरीता पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंम योजनेचे लाभ देणेबाबत शासन निर्णय दिनांक १.११.२०२१ अन्वये आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना कळविण्यात आले आहे. त्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही महाडीबीटी मार्फत सुरु आहे.

(५) बँक रिस्पॉन्स प्रलंबित असल्याने महाआयटी कंपनीकडून विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यात रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

हिंणगा (जि.नागपूर) तालुक्यातील कोल्हापूर बंधारे व साठवणूक बंधारे बांधकाम प्रस्तावांना मंजूरी मिळण्याबाबत

(२७) * ४३६०३ श्री.समिर मेघे (हिंणगा) : सन्माननीय खनिकर्म मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंणगा (जि.नागपूर) लघुसिंचन जलसंधारण विभाग, जिल्हापरिषद नागपूर यांच्या अखत्यारीत असलेल्या कोल्हापूरी बंधारे व साठवणूक बंधारे यांच्या बांधकामाचा प्रस्ताव खनिज प्रतिष्ठान अंतर्गत मंजूरीसाठी सन २०२०-२१ या

वर्षात पाठवूनही अद्यापपर्यंत कामाना मंजूरी मिळाली नसल्याचे स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी जिल्हाधिकारी यांना दिनांक ७ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार बांधाऱ्यांच्या बांधकामच्या प्रस्तावास तातडीने मंजूरी देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हिंगणा येथील कोल्हापुरी बंधारे व साठवणूक बंधारे यांच्या बांधकामास मंजूरी मिळण्याकरीता दि.०७.१२.२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये लोकप्रतिनिधींनी केलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने सदर कामाचे अंदापत्रक व तांत्रिक मान्यता संबंधीत विभागाकडून प्राप्त झाली आहे. सदर प्रस्तावाचा सुधारीत आराखडयामध्ये समावेश करण्यात आला असून केंद्रिय खाण मंत्रालयाच्या दि.२३.०४.२०२१ रोजीच्या आदेशानुसार जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान, नागपूर येथील पूर्णचनेची कार्यवाही प्रलंबित असल्यामुळे प्रस्तावास मंजूरी अद्याप प्रलंबित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.